

берать пари, да ги дадатъ на председателскитѣ синове на сжда, за да ги оправдае сждътъ. Така и стана. Много затворени безъ вина или съ малка вина извикаха роднинитѣ си да донесатъ пари и ги предадатъ на бейскитѣ синове. Щомъ председателтъ получаваше жълтицитѣ, той тъй нареждаше работата, не запренитѣ се оправдаваха и пускаха като невинни. Отъ всички затворени едва останаха около стотина души.

Сждътъ заседаваше всѣки день. Стражаритѣ изваждаха отъ тъмницитѣ окованитѣ въ вериги бунтовници и ги закарваха предъ сжда. Единъ българинъ адвокатъ при турскитѣ сждилища, бѣ назначенъ да защитава обвиняемитѣ.

Въ града българитѣ едва продумваха. Тѣ не смѣяха да говорятъ високо, кого сждятъ и какъ го сждятъ — право или криво.

Когато изваждаха нѣкого предъ сжда, председателтъ го посрѣща и запитва съ сърдити и обидни думи. Наричаше подсждимитѣ: кучета, хайвани, комити, нехранимайковци, свини, негодници и т. н.

Но като дойде редъ да се сжди Цанко Дюзтабановъ отъ Габрово, председателтъ взе да му говори кротко и човѣшки. Сждията знаеше, че този войвода бѣ много ученъ човѣкъ, познатъ на турцитѣ и обичанъ отъ българитѣ.

Вратата на сжда се отвори. Желѣза зловещо дрънкатъ. Влиза единъ заптия, а следъ него върви, окованъ въ вериги, Цанко Дюзтабановъ. Подиръ Цанка следватъ още трима заптии.

Председателтъ изглежда войводата отъ главата до краката. Трие си съ ржка очитѣ. Предъ него стои личенъ българинъ, гордъ и безстрашенъ.

— Цанко ефенди, — издума председателтъ. —
Защо се бунтувашъ, па си повелъ и други съ себе